

FESTIVAL PRAVA DJECE

14. FESTIVAL PRAVA DJECE 2022.

NASTAVNE PRIPREME

radionice za osnovne i srednje škole

Listopad 2022.

Sadržaj

NAŠ POSEBNI GRAD – GLISTOGRAD (tema: RAZLIČITOSTI)	3
BUDI NEKOM PLUS (tema: ETIKETIRANJE)	5
MOBI – ZOMBI (tema: SUVREMENE TEHNOLOGIJE)	8
ZARONI ISPOD POVRŠINE (tema: KOMUNICIRANJE POTREBA)	10
U NADI JE SPAS (tema: UDOMITELJSTVO)	13
I JA NOSIM TIRKIZNU TRAKICU (tema: GOVORNO-JEZIČNE TEŠKOĆE)	15
ŽVAKAČA GUMA ZA OČI (tema: MEDIJI)	18
NASILJE NIJE KUL (tema: VRŠNJAČKO NASILJE)	21

Nastavne pripreme izradile: Ana Munivrana, Eli Pijaca Plavšić, Ivana Lacko, Jelena Perak, Leila Younis, Maja Šarić i Vanja Kožić Komar iz Foruma za slobodu odgoja

Udruga za promicanje stvaralaštva i jednakih mogućnosti Alternator; Medveščak 53, 10000 Zagreb

<h2>NAŠ POSEBNI GRAD – GLISTOGRAD (tema: RAZLIČITOSTI)</h2>	
Film	Različitost spašava, Foto kino video klub Zaprešić, 3'12"
Cilj	Prepoznati naše različitosti kao posebnosti koje možemo podijeliti s drugima i međusobno učiti jedni od drugih; prihvatiti neka obilježja ili karakteristike koje imamo, a zbog kojih se trenutno možda ne osjećamo dobro, te razmisliti kako ih upotrijebiti kao našu snagu.
Ishodi	Učenik:ca: <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje različitost kao bogatstvo • osvještava vlastitu posebnost.
Korelacije	Likovna kultura, Priroda i društvo, Hrvatski jezik, Sat razrednika:ce MPT Osobni i socijalni razvoj MPT Građanski odgoj i obrazovanje
Preporučeni razredi	1. – 4. razred osnovne škole
Trajanje	Jedan školski sat (45')
Potrebni materijali	Zvučnici, računalo, papiri, flomasteri, jesensko lišće i pribadače za pano
Preporuke	Preporučamo da ovaj video iskoristite i za temu prikaza nasilja u medijima i izloženosti djece scenama nasilja. Dodatno istražite na https://www.medijiskapismenost.hr/na-koje-sve-nacine-nasilje-u-medijima-utjece-na-djecu-i-koja-su-djeca-najosjetljivija/
Napomene	U ovom filmu prikazan je jež koji jede bebe gliste na putu do škole. Gledajući u kontekstu životinjskog svijeta, ne događa se ništa neuobičajeno – jež se hrani glistama. Iako će naglasak ove radionice biti na bogatstvu koje nam donose naše različitosti, svakako imajte na umu da prikaz ovog ježa može podsjetiti na nasilje i opasnosti u stvarnom životu te uznemiriti neku djecu (ili odrasle). Predlažemo da ježa koristite za metaforu vršnjačkog nasilja, <i>cyber bulliyinga</i> i drugih opasnosti kojih se djeca sjete. U tom kontekstu porazgovarajte s učenicima:ama o opasnostima koje nas okružuju i što svatko od nas može napraviti kako bi se zaštitio. Također, zajedno osmislite drugačiji kraj ovog filma – što gliste mogu još napraviti kako bi se zaštitile od ježa, koje posljedice mogu snaći ježa za njegovo agresivno ponašanje, kako pomoći ježu da više ne napada gliste i sl.
Tijek aktivnosti	Prije ovog sata, pokušajte se prisjetiti neke osobine ili obilježja po kojem ste se isticali kao dijete, a kasnije vam je pomoglo u nekoj situaciji ili ste druge tomu podučili ili vas to usmjerilo prema onome što i tko želite biti. Ako je moguće, neka bude riječ o nečemu što vam je na prvu smetalo ili vam se nije sviđalo što se u tomu razlikujete od drugih (npr. to što ste niži/viši od prosjeka, što ste bili jako dobri u nekom predmetu pa su vas možda nazivali štreberom, što ste voljeli neki netipično muški/ženski hobi, sport itd.). Nadamo se da ste spremni to podijeliti sa svojim dragim učenicima i učenicama. :) Tom pričom započnite sat. Zatim i njih pitajte: <i>Možete li se sjetiti primjera za neku svoju osobinu koja se čini da nije tako super, a zapravo je super i može biti jako korisna u životu?</i> (imajte spremno nekoliko primjera poput: visina, šutljivost, brbljavost, sporost, stidljivost, upornost, svadljivost...) <i>Što mislite po čemu se vi ističete od drugih, drugačiji ste,</i>

	<p><i>možda vam se čini i da se ne uklapate zbog toga?</i> Poslušajte nekoliko odgovora (ako im je ugodno, neće svi možda htjeti podijeliti svoj odgovor).</p> <p>Najavite im da ćete sada pogledati film o jednoj posebnoj glisti koja je, kao što je i svatko od nas, bila drugačija od svih oko sebe. Također, pitajte ih znaju li čime se hrane ježevi?</p> <p>FILM RAZLIČITOST SPAŠAVA: https://www.youtube.com/watch?v=i5NC_KLjvK4</p> <p>Nakon gledanja filma pitajte učenike i učenice kako im se svidio film? Što misle kako se beba glista osjećala jer je drugačija? Kako su na njezinu različitost gledali roditelji, prijatelji iz razreda? Što ako nam se netko ruga jer smo drugačiji? Kako je glistina različitost postala prednost? Što mislite da se poslije dogodilo s ježom, a što s glistama?</p> <p>Njihove odgovore iskoristite za daljnji rad na temama spomenutim u Napomeni.</p> <p>Učenici će sada imati zadatak napraviti svoj vlastiti Glistograd. Pripremite pano s tim natpisom, možete ga ukasiti jesenskim lišćem, plodovima i sl. A zatim će na učenicima biti da nacrtaju stanovnike – svatko će nacrtati posebnu glistu koja će predstavljati njih i nešto po čemu misle da su oni drugačiji, posebni i čine svoj razred još posebnijim mjestom. Prilikom crtanja učenici se mogu osvrnuti na neku svoju teškoću, fizičko obilježje koje im smeta ili će pak ostati usmjereni na svoje talente – sve opcije su u redu te svakako pokušajte ohrabriti učenike što god oni izdvojili (na način da to prepoznaju kao priliku za rast, učenje ili poučavanje drugih).</p> <p>Ako mislite da se učenici možda neće moći sjetiti neke svoje posebnosti ili im neće biti ugodno nešto podijeliti, uzmite si vrijeme prije ove aktivnosti i za svakog od svojih učenika razmislite i pripremite po čemu su oni posebni i drugačiji (vjerujemo da za svakog svog učenika možete pronaći neku osobinu ili karakteristiku koja može doprinijeti razredu/Glistogradu i učiniti ga još veselijim, šarenijim i raznolikijim mjestom).</p> <p>Na kraju pogledajte svoj Glistograd i prokomentirajte kako svatko od nas ima nešto što ga čini drugačijim, nekad nam se to više ili manje sviđa, ali kao i naša beba glista iz filma – nikad ne znamo što nam dobro naša različitost može donijeti ako ju prigrlimo. Na kraju krajeva, ne bi li Glistograd bio dosadno mjesto da su sve gliste iste?</p>
--	---

<h2 style="margin: 0;">BUDI NEKOM PLUS (tema: ETIKETIRANJE)</h2>	
Film	Plus plus plus, Privatna umjetnička gimnazija, Zagreb, 7'29"
Cilj	Osvijestiti pitanje vršnjačkog nasilja, naročito dimenziju etiketiranja i izoliranja pojedine djece i mladih. Također je cilj razviti empatiju i razumijevanje za različitosti u tinejdžerskoj dobi, naučiti više o potrazi za vlastitim identitetom i poteškoćama s kojima se susreću djeca i mladi koji „odstupaju“ od određenih društvenih normi ili koji se na bilo koji način percipiraju drugačijima. Radionica se dotiče i teme usamljenosti tijekom odrastanja, kao i teme kreativnosti i umjetnosti kao načina izražavanja i pronalaska sebe.
Ishodi	Učenik:ca: <ul style="list-style-type: none"> • Razvija osjećaj empatije prema drugima/drugačijima • Osvještava kako njegovo/njezino ponašanje utječe na druge • Osvještava svoje i tuđe sličnosti i razlike • Uči o vršnjačkom nasilju i njegovim posljedicama • Usvaja stavove protiv vršnjačkog nasilja.
Korelacije	Priroda i društvo, Hrvatski jezik, Sat razrednika:ce MPT Građanski odgoj i obrazovanje MPT Osobni i socijalni razvoj
Preporučeni razredi	5. – 8. razred osnovne škole (primjenjivo i za učenike srednje škole)
Trajanje	Jedan školski sat (45')
Potrebni materijali	Zvučnici, računalno, <i>flipchart</i> papir, flomasteri, papiri za pisanje poruka, omotnica/kutija
Preporuke	Prije radionice svakako pogledajte film „Plus, plus, plus“ i proučite dostupne materijale o vršnjačkom nasilju, naročito aspektu emocionalnog nasilja i odbacivanja od strane vršnjaka.
Napomene	U filmu slušamo osobne priče troje mladih ljudi (Korina, David, Gregor) koji progovaraju o sebi, o tome što ih veseli, po čemu su posebni, ali i o iskustvima vršnjačkog zlostavljanja i odbacivanja koje su doživjeli od svojih vršnjaka. Progovaraju i o temama usamljenosti, kreativnosti te o svojim „životnim filozofijama“. Pri kraju filma Gregor, usprkos lošim iskustvima koje je imao, kaže: „Ako se trudim biti sretniji i usrećiti druge ljude, to daje sreću. Plus, plus, plus daju plus.“
Tijek aktivnosti	<p>Započnite radionicu tako što ćete nacrtati veliki plus na ploču ili <i>flipchart</i> papir. Kad vas učenici:e počnu gledati i zapitkivati, nacrtajte pored plusa minus. Započnite uvodom otprilike riječima: <i>Danas nećemo pričati o matematici, nećete morati zbrajati i oduzimati, danas govorimo o „plusu“ i „minusu“ u nama, i tome što je za vas plus, a što minus.</i></p> <p>Zamolite ih da vam daju nekoliko primjera za plus (zapišite njihove odgovore), pa nekoliko primjera za minus. Nakon što ste ih zajedno pobrojali, prokomentirajte što su izdvojili. Dodajte i neki svoj plus i minus, imajte spremno (npr. „<i>plus</i>“ <i>mi je druženje sa sestrom, sunčan dan, izlet...</i>; „<i>minus</i>“ <i>mi je žurba, kašnjenje, nesanica.</i>).</p> <p>Nastavite sa zadatkom: <i>Sad me zanima na koji ste vi način drugima plus ili minus? Kako znate da ste djelovali pozitivno na nekog, a kad vam se čini da ste djelovali negativno?</i></p> <p>Ako mislite da je potrebno, dajte im da malo popričaju u klupi u paru, ili u malim</p>

	<p>skupinama, pa zapišite nekoliko zanimljivih odgovora.</p> <p>Zatim najavite film: <i>Sad ćemo pogledati jedan film od 7 minuta koji su snimili učenici Privatne umjetničke gimnazije, zove se „Plus plus plus“. Kad ga pogledamo, reći ćete mi o čemu se radi, koja je tema filma, ili više njih.</i></p> <p>Prikažite učenicima: ama film, a nakon gledanja filma započnite raspravu.</p> <p>FILM PLUS PLUS PLUS: https://www.youtube.com/watch?v=cer0iQTrUcA</p> <p>Saslušajte njihova razmišljanja i odgovore o tome kako su shvatili poantu filma, koje teme filma prepoznaju. Postavite im dodatna pitanja za razmišljanje:</p> <p><i>Što mislite zbog čega se događa vršnjačko nasilje i izoliranje? Znete li što je to? Kako se osjeća netko tko je odbačen ili ga vrijeđaju zbog neke osobine? Što biste poručili ovim mladim ljudima? Što mislite o njihovoj hrabrosti da o tome progovore pred kamerama?</i></p> <p>Ako prethodno s učenicima niste obrađivali temu vršnjačkog nasilja, potražite izvore poput Poliklinike za zaštitu djece i sl. te potražite članke o vršnjačkom nasilju. U nastavku je primjer teksta s osnovnim informacijama koji možete koristiti u radu s učenicima: ama</p> <p style="text-align: center;">Vršnjačko nasilje / zlostavljanje</p> <p>Nasilje među vršnjacima (eng. bullying) se može prepoznati kad je učenik više puta ili trajno izložen negativnim postupcima od strane jednoga ili više učenika (Olweus, 1998). U širem smislu, nasilje je svjesna okrutnost usmjerena prema drugima, i to nanošenjem psihičke, ili fizičke boli.</p> <p>Nasilje među djecom možemo podijeliti u više oblika: fizičko, verbalno, emocionalno, seksualno, kulturalno i ekonomsko. Fizičko nasilje je najuočljiviji oblik, podrazumijeva udaranje, guranje, štipanje, čupanje i sl. dok verbalno nasilništvo najčešće podrazumijeva vrijeđanje, širenje glasina, stalno zadirkivanje, ismijavanje (npr. „Očalinko!“) i dr. Emocionalno nasilje podrazumijeva namjerno isključivanje žrtve iz zajedničkih aktivnosti, kao i ignoriranje te tračanje. Često se odvija i putem društvenih mreža i/ili mobitela. Seksualno nasilje uključuje neželjeni fizički kontakt i uvredljive komentare. Kulturalno nasilje podrazumijeva vrijeđanje na nacionalnoj, religijskoj i rasnoj osnovi. I na kraju, ali ne manje važno, ekonomsko nasilje uključuje krađu i iznuđivanje novca.</p> <p><i>Znete li kako možemo zaustaviti ove oblike nasilja? Što možete napraviti vi, što škola, a što roditelji...?</i></p> <p>U nastavku zadajte učenicima: ama novi zadatak: <i>Molim sada svakog od vas da odabere jedno od ovo troje mladih ljudi iz filma (Korina, David, Gregor) i napiše im osobnu poruku – u nekoliko rečenica. Kad ste spremni, poruke možemo sakupiti i promiješati.</i></p>
--	---

	<p>Pospremite sve poruke u jednu kutiju ili omotnicu, pa dajte učenicima da izvuku svatko po jednu (tuđu) poruku. Zatim (ako vam je ostalo vremena), neka svatko pročita po jednu poruku na glas. Vjerujemo da će većina poruka biti ohrabrujuća i pozitivna. Možete ih čak i izložiti u razredu. Ako neka poruka ne bude tako pozitivna, istaknite to i reagirajte, objasnite im zbog čega.</p> <p>Zaključak</p> <p>Radionicu možete zaključiti na svoj način, ovdje je samo jedan od prijedloga:</p> <p><i>Svi smo mi posebni, drugačiji, a neki od nas se ističu po nekoj svojoj nadarenosti i osobini. Ne morate se osjećati loše ako netko ima neku posebnost ili nadarenost – jer je sigurno imate i vi. Ako netko ima neki problem – imate sigurno i vi svoj problem, a i ja. Ruganje i vrijeđanje, kao ni ignoriranje i odbacivanje nisu načini da se ponašamo prema nekom – sigurno nisu „plus“, i prema vama se isto nitko nema pravo tako ponašati. Eto, potrudite se ovaj tjedan biti sebi i drugima plus!</i></p>
Izvori	<p>https://www.poliklinika-djeca.hr/publikacije/nasilje-medu-djecom-2/</p>

MOBI – ZOMBI (tema: SUVREMENE TEHNOLOGIJE)	
Film	Stop digital zombies, DraMeDra – Dramsko-medijska skupina OŠ Dragalić, 4'24"
Cilj	Prepoznati prednosti/nedostatke korištenja mobilnih uređaja i suvremene tehnologije, pronaći „zlatnu sredinu“ u korištenju suvremene tehnologije, prepoznati dobrobiti trenutaka kada smo potpuno prisutni, bez mobilnih distrakcija, te uživamo u svemu što donosi „život uživo“.
Ishodi	Učenik:ca: <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje prednosti suvremene tehnologije, kao i nedostatke • prepoznaje vlastitu (ne)ovisnost o mobilnom uređaju • ukazuje na važnost „života uživo“.
Korelacije	Hrvatski jezik, Informatika, Sat razrednika:ce, Likovna kultura MPT Osobni i socijalni razvoj MPT Zdravlje MPT IKT
Preporučeni razredi	5. – 8. razred osnovne škole
Trajanje	Jedan školski sat (45').
Potrebni materijali	Zvučnici, računalo, <i>flipchart</i> papir, flomasteri ili markeri
Preporuke	Preporučujemo daljnji rad na temi društvenih mreža i njihovih utjecaja na mentalno zdravlje, a dodatne korisne informacije možete potražiti na poveznici https://www.medijskapismenost.hr/stete-li-drustvene-mreze-mentalnom-zdravlju-tinejdzera/ .
Napomene	Ovaj film aludira na sličnost zombija i ljudi koje mobilni ekrani potpuno obuzmu pa ne doživljavaju svijet oko sebe. Usmjeravajte učenike:ce pitanjima o toj sličnosti i nastojte da razgovor ne ode u smjeru koji bi za mnoge učenike:ce i vas mogao postati uznemirujući s obzirom na prikaz zombija u raznim umjetničkim žanrovima.
Tijek aktivnosti	<p>Aktivnost započnite kratkom raspravom. Pitajte učenike:ce što misle tko ili što su zombiji i vjeruju li da postoje. Usmjeravajte raspravu sljedećim ili sličnim pitanjima: <i>Mislite li da postoje zombiji oko nas? Što se misli kad se kaže da netko izgleda ili hoda poput zombija?</i></p> <p>Zatim prikažite učenicima:ama film „Stop digital zombies“.</p> <p>STOP DIGITAL ZOMBIES: https://www.youtube.com/watch?v=X0BX3PHRu6Q&t=1s</p> <p>Po završetku filma zamolite učenike da ustanu i u tišini šetaju razredom. Neka obrate pažnju na druge učenike, stolice i klupe, pod i ormariće, zidove i uređenje prostora, pogled kroz prozor, zvukove oko sebe... i vrate se na mjesto.</p> <p>Potom započnite kratku raspravu o filmu pitanjima: <i>Kako vam se svidio film? U kojoj skupini ste se prepoznali? Zašto?</i> Napravite usporedbu s provedenom aktivnošću: kad ljudi gledaju u mobitele često ne primjećuju svijet oko sebe. Upitajte ih jesu li tijekom ove aktivnosti, kad su proučavali učionicu i učenike bez mobitela kao distrakcije, primijetili nešto novo (možda nečija nova frizura ili zanimljiv plakat na zidu). Podijelite s učenicima što ste vi „novo“ primijetili, a onda i koliko vi vremena provodite „na mobitelu“ i što najčešće radite.</p> <p>Razgovarajte s učenicima:ama o sadržajima koje gledaju na mobitelu, koje društvene</p>

	<p>mreže koriste, što je to što ih privlači i što je to što „online“ svijet čini zanimljivi(ji)m.</p> <p>Pažljivo slušajte njihove odgovore te usmjeravajte raspravu temeljem onoga što čujete. Neka od ostalih pitanja mogu biti: <i>Kako se osjećate kad „morate“ ugasiti mobitel? Imate li zabranu korištenja mobitela? Koja je razlika razgovara uživo i preko mobitela? Znete li nekog tko provodi previše vremena na mobitelu? I što za vas znači „previše“?</i></p> <p>Pratite njihove odgovore i neke od njih zapišite na ploču. Svrha rasprave nije nužno doći do nekog odgovora ili zaključka već je važno učenike potaknuti na dijeljenje mišljenja i objašnjavanje svojih stavova, kao i na uvažavanje tuđih.</p> <p>Nakon toga podijelite učenike u dvije skupine, svaka ima 15 minuta za izvršenje zadatka. Jedna grupa će imati za zadatak nabrojati pozitivne strane korištenja mobitela kao i korisne aktivnosti koje im mobitel omogućava. Drugoj skupini je zadatak nabrojati opasnosti prekomjernog korištenja mobitela.</p> <p>Rad u prvoj skupini možete potaknuti osvještavanjem korisnih stvari kao npr. brz pristup informacijama, osjećaj sigurnosti i odgovornosti, pristup obrazovnim aplikacijama i sl.</p> <p>Rad druge skupine možete potaknuti pitanjima: <i>Smatrate li da je mobitelu mjesto u školi? Može li se postati ovisan o mobitelu? Može li prevelika upotreba mobitela dovesti do tjelesnih i/ili emocionalnih problema? Možete učenike:ce podsjetiti i na pozitivnosti i negativnosti suvremene tehnologije koje su osvijestili tijekom trajanja pandemije i nastave na daljinu.</i></p> <p>Odgovore mogu pisati na <i>flipchart</i> papiru, a po završetku neka svaka skupina ostatku razreda prezentira što su radili i do kojih zaključaka su došli. Za kraj, kažite učenicima da pokušaju rezimirati dobre i loše strane korištenja mobitela te da pronađu „zlatnu sredinu“.</p> <p>Za kraj, možete dati i svoj osvrt na ovu temu. U nastavku donosimo nekoliko završnih misli za inspiraciju:</p> <p><i>Iako su vama mobiteli normalna stvar, oni su relativno nova tehnologija. I dok su nam s jedne strane izuzetno koriste, s druge još uvijek ne znamo koje su posljedice prekomjernog korištenja i lako mogu dovesti do otuđivanja. Iako ih svi trebamo, ipak je potrebno pronaći zdravu mjeru u korištenju mobitela, kao i druge tehnologije. Još uvijek (na sreću!) nije napravljena tehnologija koja bi zamijenila druženje, igranje, razgovore i koja bi online svijet učinila zanimljivijim od života uživo.</i></p> <p>Prijedlog za nastavak aktivnosti:</p> <p>Potaknite svoje učenike:ce da za sljedeći sat istraže (bez korištenja interneta – kroz razgovor s roditeljima, susjedima, rođacima, starijom braćom i sestrama,...) kako je izgledao „život prije mobitela“ – kako su se njihovi vršnjaci igrali, dogovarali, razgovarali na telefon, slušali glazbu, fotografirali, gdje su pronalazili informacije.</p>
Izvori	Munivrana A., Perak J. (2021.) „Protresi! zbirka nastavnih priprema za razvoj emocionalne otpornosti i suočavanja s krizom“. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku

ZARONI ISPOD POVRŠINE (tema: KOMUNICIRANJE POTREBA)	
Film	Putem papira, Nathalie Dunselman, Francuska, 5'27"
Cilj	Osvijestiti različite načine komuniciranja svojih potreba te različite ishode svakog od njih, prepoznati kako svi mi često mnogo toga ostavimo neizrečeno i podrazumijevamo da ostali znaju što mislimo i kako se osjećamo; vježbati asertivnost te prepoznavanje svojih i tuđih granica.
Ishodi	Učenik:ca: <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje agresivno, pasivno i asertivno ponašanje • prepoznaje dobrobit asertivne komunikacije • prepoznaje važnost jasnog izražavanja svojih potreba.
Korelacije	Sat razrednika:ce, Psihologija MPT Zdravlje, MPT Osobni i socijalni razvoj, MPT Građanski odgoj i obrazovanje
Preporučeni razredi	5. – 8. razred osnovne škole (primjenjivo i za učenike srednje škole)
Trajanje	Jedan školski sat (45')
Potrebni materijali	Zvučnici, računalo, fotografija ledenjaka, <i>flipchart</i> papir, flomasteri
Preporuke	Predlažemo da se nastavno na ovaj sat više pozabavite pitanjem potreba, želja i interesa te kako ih razlikovati. Nakon ovog sata predlažemo da upoznate učenike/ce i s medijacijom, a odličan video koji će obuhvatiti sve navedeno je „Medijacija u školi“ Foruma za slobodu odgoja, može se pronaći na sljedećoj poveznici: https://www.youtube.com/watch?v=PRkXOui-sVU .
Napomene	U ovom filmu prikazan je prizor s kojim se vjerojatno često susreću djeca razvedenih roditelja. Oslušajte reakcije svojih učenika:ca te nastavite raditi na temama koje se istaknu kao potrebne, individualno ili s cijelim razredom.
Tijek aktivnosti	Na početku sata pitajte učenike:ce znaju li zašto je potonuo Titanic? Postoji nekoliko teorija što je presudilo potonuću, no vi s učenicima prokomentirajte udarac u santu leda koja se na površini činila mnogo manjom no što je ona uistinu bila. Prikažite im i fotografiju ledenjaka koji su na površini puno manji od onog ispod površine mora kako bi mogli vizualizirati rečeno. Zatim ih pitajte čini li im se ponekad da je neki problem „na površini“ mnogo manji nego što se zapravo krije ispod površine. Neka navedu nekoliko primjera ili im vi pomognite svojim primjerom (npr. kad vam je netko rekao da se ne ljuti na vas, a ispod površine se krilo veliko zamjeranje za koje ste možda tek kasnije saznali). Pročitajte učenicima primjer u nastavku te zajedno pokušajte definirati što je iznad, a što ispod površine u ovoj situaciji. Također, što misle kako će se dalje razvijati ovo prijateljstvo? Nika i Tena zajedno rade plakat koji su dobile za zadatak na satu biologije. Nika Teni kaže: <i>Daj ti napravi, ti to bolje radiš</i> . Tena zna da se Nika uvijek pokušava izvući iz zajedničkih zadataka, ali ne zna kako da tome stane na kraj, a i Nika joj je <i>naj</i> frendica, pa i ovaj put samo tiho potvrdi: <i>Ok</i> . Tena je sljedećih dana nekako hladna prema Niki i Niki nije jasno što nije u redu. Kad je pita,

	<p>Tena samo kaže: <i>Ma ništa nije bilo.</i></p> <p>Predložite učenicima: ama da pokušaju neki svoj primjer prikazati kao santu leda – što govorimo ili pokažemo neverbalno (iznad površine), što nas brine, što nas je povrijedilo, što bismo zapravo htjeli (ispod površine i često ostane neizrečeno).</p> <p>Najavite učenicima: ama film <i>Putem papira</i>.</p> <p>FILM PUTEM PAPIRA: https://www.youtube.com/watch?v=4hCFrxJY6qI</p> <p>Nakon gledanja filma pitajte učenike: ce što misle o završetku ovog filma; kako su ga doživjeli; je li majka uvažila to što se Leo predomislio; hoće li Leo ići s ocem i novom sestrom na ljetovanje?</p> <p>Također, nastavite s temom komunikacije:</p> <p><i>Je li Leo jasno komunicirao zašto mu je važno ipak ostati s ocem. Što je majka vidjela/čula od njega kao razlog (iznad površine), a što je sve ostalo neizgovoreno i ispod površine? Je li majka razumjela Lea i hoće li uvažiti to što se predomislio?</i></p> <p>Osvrnite se i na prvi dio filma, gdje se Leo zalagao za sebe. Kako je to učinio? Upoznajte učenike s izborom mogućih ponašanja kad zastupamo sebe: pasivno, agresivno i asertivno.</p> <p>Porazgovarajte o tome zašto je važno asertivno komunicirati. Koristite pojašnjenje u nastavku:</p> <p>Asertivnost je takva vrsta ponašanja kojom se otvoreno i iskreno zauzimamo za sebe i svoja prava, želje, interese i potrebe. Svjesni smo svojih želja u nekoj situaciji te smo ih u stanju izraziti – ponašanjem, stavom, usmeno ili pismeno. Kad smo asertivni, pristupamo drugima, ulazimo s njima u kontakt, izražavamo sebe, izlažemo se i otvaramo, no bez straha da će to izlaganje biti loše za nas ili druge. Asertivnost se posve razlikuje od pasivnog i agresivnog pristupa kao strategije, i to u načinu na koji se asertivno postavljaju vlastite granice te poštuju granice drugih ljudi. Pasivne osobe ne brane ili slabo brane svoje granice, što omogućuje agresivnim ljudima da ih zloupotrijebe ili da njima upravljaju strahom. Također ne žele riskirati pokušavajući utjecati na druge. Agresivni pak ljudi ne poštuju granice drugih ljudi te ih često mogu povrijediti pokušavajući na njih utjecati. Asertivni možemo postati prevladavanjem straha od izražavanja vlastitog mišljenja te nastojanjem da i mi utječemo na svoju okolinu na način koji poštuje druge ljude. (Munivrana i sur, 2021)</p> <p>Pozovite učenice: ke koji to žele da odglume drugačiji kraj filma – gdje Leo jasno govori o onom „ispod površine” – zašto se predomislio i zašto mu je ipak važno ići s ocem. Istražite kako bi majka u tom slučaju mogla reagirati.</p> <p>Također objasnite učenicima: ama kako ponekad nama bliski ljudi shvate što nam je važno i bez jasnog izražavanja, jer „čitaju” neverbalne znakove ili čak misli, i uvažavaju ih. Ali je ipak potrebno nastojati i u verbalnom smislu biti jasniji, pa ako drugi i ne uvažavaju</p>
--	--

	<p>naše želje, možemo se bolje osjećati jer smo se zauzeli za sebe.</p> <p>Za kraj neka učenici u paru ili u nekoliko skupina razmisle i pomognu Teni (iz gornje priče) s nekoliko savjeta kako da se i ona asertivno izbori za sebe – naravno, poštujući Niku i njezine granice. Slušajte učenike:ce, ispišite na <i>flipchart</i> papir nekoliko njihovih savjeta kako asertivno komunicirati te ga izvjesite na zid učionice kao trajni podsjetnik.</p>
Izvori	<p>Munivrana, A., Perak, J. (2021) „Protresi!“ zbirka nastavnih priprema za razvoj emocionalne otpornosti i suočavanja s krizom ta primjenu u osnovnim i srednjim školama“, Zagreb, UNICEF</p>

U NADI JE SPAS (tema: UDOMITELJSTVO)							
Film	U nadi je spas, Medijska grupa OŠ Ivana Novaka, Macinec, 7' 23"						
Cilj	Potaknuti kod učenika:ca svijest o različitim tipovima obitelji, informirati o udomiteljstvu, razviti empatiju i razumijevanje za učenice i učenike koji dolaze iz udomljenih obitelji (kao i za učenice i učenike koji ne žive sa svojim roditeljima) te podučavati o poželjnom ophođenju prema djeci i mladima koji dolaze iz udomiteljskih obitelji.						
Ishodi	Učenik:ca: <ul style="list-style-type: none"> • razvija osjećaj empatije prema drugima/drugačijima, • osvještava svoje i tuđe sličnosti i razlike, • usvaja činjenice o udomiteljstvu, • osvještava kako njegovo/njezino ponašanje može utjecati na socijalni i emotivni razvoj učenika i učenica iz udomiteljskih obitelji 						
Korelacije	MPT Građanski odgoj i obrazovanje MPT Uporaba IKT Njemački jezik Povijest Glazbena umjetnost						
Preporučeni razredi	7. i 8. razred osnovne škole i svi razredi srednje škole						
Trajanje	Jedan školski sat (45')						
Potrebni materijali	Zvučnici, računalo, flomasteri/bojice, pristup internetu, A4 papiri						
Preporuke	-						
Napomene	Dijete koje dolazi iz netradicionalne obitelji često je zadirkivano od strane vršnjaka i okoline što je bitno imati na umu prije gledanja ovog filma. Također je važno imati na umu imamo li u razredu dijete koje se nalazi u obitelji koja nije nužno biološka. Nemojte govoriti o ovoj temi u razredu osim ako nemate dopuštenje djeteta i njegovih ili njezinih skrbnika/udomitelja (ako je potrebno). Ako u razredu imate dijete koje dolazi iz udomiteljske obitelji prije gledanja filma porazgovarajte s djetetom i njegovim udomiteljima i provjerite slažu li se s idejom da učenici:e pogledaju film i da zajedno razgovarate o navedenoj temi. Ako dijete i udomitelji pristanu, dogovorite s njima tijekom radionice te aktivno uključite to dijete u pripremu i izvedbu same radionice.						
Tijek aktivnosti	<p>Porazgovarajte s učenicima i učenicama znaju li kakvi sve tipovi obitelji postoje? Jesu li se susreli s pojmovima bioloških, posvojiteljskih i udomiteljskih obitelji? (Dodatno ako želite otvoriti priču i LGBTQI+ skupina možete ih pitati jesu li čuli i za „dugine obitelji“.). Ukratko ih upoznajte s navedenim tipovima obitelji ili, ako i sami znaju, potaknite ih da podijele svoja znanja s ostalim učenicima:ama.</p> <p>Pitajte ih znaju li razlike između navedenih obitelji? Podijelite ih u skupine po četiri s uputom da svaka skupina navede koje bi bile karakteristike navedenih obitelji.</p> <table border="1" data-bbox="454 1809 1372 1989"> <thead> <tr> <th>Tip obitelji</th> <th>Koje su razlike navedenih obitelji?</th> <th>Koje su sličnosti navedenih obitelji?</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Biološke obitelji</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Tip obitelji	Koje su razlike navedenih obitelji?	Koje su sličnosti navedenih obitelji?	Biološke obitelji		
Tip obitelji	Koje su razlike navedenih obitelji?	Koje su sličnosti navedenih obitelji?					
Biološke obitelji							

	Posvojiteljske obitelji		
	Udomiteljske obitelji		
	Dodatno: dugine obitelji		

Po završetku njihova rada, otvorite diskusiju s učenicima: ama o tome do kojeg su zaključka došli? Što je to što je zajedničko svim obiteljima?

Potom im recite da ćete u nastavku sata više pozornosti usmjeriti na temu udomiteljstva te zajedno pogledajte film „U Nadi je spas“.

FILM U NADI JE SPAS: <https://www.youtube.com/watch?v=azZGYoyX5v4>

Zamolite učenike: ce da tijekom filma bilježe svoja opažanja vezana uz tetu Nadu i djevojčicu Mirsadu i potom razgovarajte s učenicama: ima koristeći neke od pitanja:

Kako vam se svidio film? Koja su vaša opažanja vezana uz tetu Nadu? Koja su vaša opažanja vezana uz djevojčicu Mirsadu?

Znate li vi neku djevojčicu ili dječaka koji je u udomiteljskoj obitelji? Sjetite se sličnosti o kojima smo razgovarali – što je to što nam obitelji pružaju?

Obitelj je jako važna zajednica kojoj pripadamo, no postoje i druge važne zajednice – kao što je ovaj razred, naša škola... Koja je još vama važna zajednica kojoj pripadate?

Što mislite da je važno djetetu koje živi u svakoj od ovih vrsta obitelji, kako želi da se okolina ili razred odnose prema njemu?

Što mislite kako naš razred prihvaća „nove članove“, osjećaju li se dobrodošlo? Što još možemo napraviti da se svatko osjeća prihvaćenim i vrijednim?

Za kraj sata možete potaknuti učenike: ce da napišu pismo Mirsadi kao mala razredna obitelj.

Također, možete potaknuti učenice: ke da istraže dodatno priče udomiteljskih obitelji i djece koja se nalaze u njima kako bi se još više senzibilizirali za ovu temu.

Ako se radi o starijem uzrastu, možete potaknuti razgovor o tome zbog čega se u društvu javljaju predrasude prema pojedinim tipovima obitelji i što misle o tome odakle dolaze ove predrasude.

I JA NOSIM TIRKIZNU TRAKICU (tema: GOVORNO-JEZIČNE TEŠKOĆE)

Film	NIJE BAŠ DOBAR OSJEĆAJ, Filmska skupina OŠ Strahoninec, Čakovec, 6' 09"
Cilj	Potaknuti kod učenika:ca svijest o različitostima koje nas okružuju te osvijestiti kako svi imamo neke karakteristike koje nas obilježavaju i po kojima smo posebni ili različiti od drugih. Također, cilj je i učenicima:ama dati više informacija o mucanju kako bi u konačnici imali više razumijevanja ako bi se u njihovoj okolini našla osoba s nekom govornom poteškoćom..
Ishodi	Učenik:ca: <ul style="list-style-type: none"> • razvija osjećaj empatije prema drugima/drugačijima; • osvještava svoje i sličnosti i razlike drugih; • usvaja činjenice o mucanju; • osvještava kako njegovo/njezino ponašanje može utjecati na socijalni i emotivni razvoj učenika s govornim teškoćama.
Korelacije	Priroda, Biologija, Sat razrednika:ce MPT Zdravlje MPT Osobni i socijalni razvoj MPT Građanski odgoj i obrazovanje MPT Građanski odgoj i obrazovanje
Preporučeni razredi	7. i 8. OŠ te 1.- 4. SŠ
Trajanje	Jedan školski sat (45')
Potrebni materijali	Zvučnici, računalo, ispisane tablice za učenike:ce i kemijske olovke
Preporuke	Međunarodni dan svjesnosti o mucanju u svijetu se obilježava od 1998. godine kako bi se javnost senzibilizirala za potrebe osoba koje mucaju. U Hrvatskoj se ovaj dan obilježava od 2000. godine na inicijativu Hrvatske udruge za pomoć osobama koje mucaju „Hinko Freund“. Hrvatski sabor je 2009. g. proglasio 22. listopada Danom svjesnosti o mucanju u Republici Hrvatskoj čime smo postali prva država u svijetu koja je na ovaj način otvorila vrata podizanju svjesnosti o mucanju, boljem razumijevanju i pomoći osobama koje mucaju. Simbol podizanja svijesti o mucanju predstavlja tirkizna trakica koja za osobe koje mucaju simbolizira mir i oslobađanje, ali i potrebu za osloncem i razumijevanjem drugih ljudi s kojima žele podijeliti svoja iskustva. Stoga preporučujemo da gledanje filma upravo i organizirate kao obilježavanje ovog dana u vašoj školi/razredu.
Napomene	Dijete koje muca često je zadirkivano što je važno imati na umu prije gledanja ovog filma. Ako u razredu imate dijete koje muca/zamuckuje ili ima neku govornu poteškoću, prije gledanja filma porazgovarajte s djetetom i njegovim roditeljima slažu li se s idejom da učenici pogledaju film i da zajedno razgovarate o toj temi. Ako dijete i roditelji pristanu, dogovorite s njima tijekom radionice te aktivno uključite dijete u pripremu i izvedbu same radionice. Aktivnost dijete treba dodatno osnažiti i omogućiti drugima da razvijaju empatiju, a ne ga dodatno izlagati ako ono to ne želi ili ako postoji mogućnost za dodatnim zadirkivanjem.
Tijek aktivnosti	Organizirajte aktivnost koja će pomoći drugim učenicima da nauče da svako dijete ima svoje snage i slabosti i da nitko nije savršen. Ako imate učenika:cu koja muca mogli bi iskoristiti ovu priliku da ona/on razgovara o svom mucanju, naravno ako je dijete dovoljno osnaženo i ako ste to tako prethodno dogovorili. Prije gledanja filma neka se učenici:e podijele u parove. Zamolite ih da međusobno razgovaraju o svojim jakim i slabim stranama te pokušaju naći zajedničke jake strane i zajedničke slabe strane. Možete to napraviti tako da učenicima date sljedeću tablicu

da ispune u paru:		
Što nam je zajedničko?		
Učenik 1: Moje jake snage	Naše jake strane	Učenik 2: Moje jake snage
Učenik 1: Moje slabe strane	Naše slabe strane	Učenik 2: Moje slabe strane

Neka vam učenice:i u svakom paru prezentiraju koje su sličnosti pronašli i je li ih to iznenadilo.
 Nakon ove aktivnosti svi zajedno pogledajte film „Nije baš dobar osjećaj“.

FILM NIJE BAŠ DOBAR OSJEĆAJ: <https://www.youtube.com/watch?v=WAbuZfYXQI8>

Zamolite učenike:e da tijekom filma na komad papira (individualno) zapisuju neke karakteristike koje su primijetili kod dječaka Vite (npr. simpatičan, ima dobru frizuru, voli pričati, pametan, tužan i sl.). Nakon gledanja filma pitajte učenike da podijele svoje impresije o dječaku Viti te ih sažmite. Provjerite jesu li učenice:i Vitu doživjeli s više pozitivnih karakteristika (sretan, veseo, simpatičan) ili su više bili fokusirani na njegove prepreke u izražavanju (muca, spor je i sl.). Ako su dječaka Vitu doživjeli s više pozitivnih karakteristika osvijestite kod njih kako nam ovakve prepreke u životu mogu biti savladive ako imamo dobru podršku okoline (u obitelji, razredu, školi), ali nam itekako mogu otežati život ako to nemamo.

Učenicima:ama kroz mini predavanje prezentirajte osnovne informacije o mucanju:

Mucanje se javlja u svim dijelovima svijeta, prisutno je u svim kulturama i društvenim skupinama, a može se javiti u bilo kojoj životnoj dobi, iako se najčešće javlja u djetinjstvu i kod svakoga je jedinstveno. Karakteristike govora osobe koja muca su ponavljanje glasova, slogova ili kratkih riječi (npr. *Do-do-do-dođi se i-i-i-igrati.*), produljivanje glasa (npr. *Sssssjedni ovdje.*) ili blokada – kada dijete želi nešto reći, usta su u pravom položaju, ali glas jednostavno ne izlazi. Kod pojedinih osoba prisutni su i pojačani pokreti na licu, kao što je žmirkanje ili napetost u vratu, dodatni pokreti tijela, igranje rukama ili lupkanje nogu koje često nazivamo i tikovima. Stresne situacije, kao i izrazito emotivne situacije mogu utjecati na tečnost govora, kao i vlastiti stavovi. Emocije koje se kod osoba koje mucaju javljaju mogu uzrokovati i anksioznost u govornim situacijama. Unatoč brojnim istraživanjima točan uzrok mucanja nije poznat. Smatra se kako uz genetsku predispoziciju za mucanje ulogu igraju i okolinski utjecaji te jedinstvene karakteristike osobe. U vrijeme kad se mucanje javlja u djetinjstvu, između druge i pete godine, jednako je učestalo kod djevojčica i dječaka, do polaska u školu na jednu djevojčicu koja muca dolaze tri dječaka, a do dobi od 10 godina taj omjer je 5:1. Istraživanja pokazuju kako 1% svih ljudi na zemlji muca, a zanimljivost je kako je čak 4 – 5 % ljudi u nekom trenutku svog života mucalo, što se može povezati i s razvojnim netečnostima i spontanom povlačenjem mucanja u djetinjstvu.

	<p>U završnom dijelu učenicima:ama podijelite popis nekih tvrdnji o mucanju i zamolite ih da u tablici iskažu je li navedena tvrdnja točna ili netočna. Za vas je važno da znate kako se radi o tzv. mitovima o mucanju te na kraju aktivnosti osvijestite ovo učenicima:ama te zajednički prođite kroz svaki od prezentiranih mitova. Vaš je zadatak da im za svaku tvrdnju objasnite zbog čega se radi o mitu. Više informacija o nekim mitovima o mucanju možete vidjeti: https://repositorij.erf.unizg.hr/islandora/object/erf%3A607/datastream/PDF/view</p> <table border="1" data-bbox="454 521 1252 1088"> <thead> <tr> <th>Tvrdnja</th> <th>Točno</th> <th>Netočno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Osobe koje mucaju nisu pametne, inteligentne.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Napetost i stres su uzrok mucanja.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Djeca koja mucaju “naučila” su mucati gledajući roditelje ili druge osobe koje mucaju.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Pomaže kada osobi koja muca kažemo da “duboko udahne”, “razmisli” prije nego što počne pričati”, završimo rečenicu umjesto njih ili im samo kažemo “budeš drugi put rekao” ili “znam što želiš reći.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost mucanja u djetinjstvu ili u odrasloj dobi mnoge ljude je spriječila da postanu uspješni u svome poslu i komunikaciji.</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Za posljednju tvrdnju s učenicima:ama podijelite informaciju o poznatim osobama iz javnog života ili povijesnim osobama koje mucaju/su mucale: političari Winston Churchill i George Washington, američki predsjednik Joseph Biden, glumice Marilyn Monroe, Emily Blunt, glumac Bruce Willis, znanstvenici Isaac Newton i Charles Darwin, glazbenici Elvis Presley, B.B. King i Darko Rundek, sportaš Slaven Bilić i mnogi drugi.</p>	Tvrdnja	Točno	Netočno	Osobe koje mucaju nisu pametne, inteligentne.			Napetost i stres su uzrok mucanja.			Djeca koja mucaju “naučila” su mucati gledajući roditelje ili druge osobe koje mucaju.			Pomaže kada osobi koja muca kažemo da “duboko udahne”, “razmisli” prije nego što počne pričati”, završimo rečenicu umjesto njih ili im samo kažemo “budeš drugi put rekao” ili “znam što želiš reći.			Prisutnost mucanja u djetinjstvu ili u odrasloj dobi mnoge ljude je spriječila da postanu uspješni u svome poslu i komunikaciji.		
Tvrdnja	Točno	Netočno																	
Osobe koje mucaju nisu pametne, inteligentne.																			
Napetost i stres su uzrok mucanja.																			
Djeca koja mucaju “naučila” su mucati gledajući roditelje ili druge osobe koje mucaju.																			
Pomaže kada osobi koja muca kažemo da “duboko udahne”, “razmisli” prije nego što počne pričati”, završimo rečenicu umjesto njih ili im samo kažemo “budeš drugi put rekao” ili “znam što želiš reći.																			
Prisutnost mucanja u djetinjstvu ili u odrasloj dobi mnoge ljude je spriječila da postanu uspješni u svome poslu i komunikaciji.																			
Izvori	<p>Ivanović, A. (2019), Diplomski rad: Svjesnost nastavnika o poremećajima tečnosti govora https://repositorij.erf.unizg.hr/islandora/object/erf%3A607/datastream/PDF/view Portal https://mucanje.com/ https://centar.erf.unizg.hr/wp-content/uploads/2017/03/CZR_ERF_letak_savjeti_za_razgovor_s_osobom_koja_muca.pdf</p>																		

<h2>ŽVAKAČA GUMA ZA OČI (tema: MEDIJI)</h2>	
Film	Televiziran, Foto Kino Video Klub Zaprešić, 2'30"
Cilj	Suradničkim učenjem poticati kritičko mišljenje u korištenju medijskog sadržaja te prepoznati utjecaj medija na svakodnevno oblikovanje mišljenja i stavova.
Ishodi	<p>Učenik/ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje pozitivne i negativne strane korištenja medija; • razvija vještine kritičkog mišljenja i suradnje; • objašnjava i kritički promišlja utjecaj televizije na osobne i društvene vrijednosti • osvještava svoju ulogu u konzumiranju medijskog sadržaja.
Korelacije	NP Politika i gospodarstvo MPT Građanski odgoj i obrazovanje MPT Osobni i socijalni razvoj MPT Učiti kako učiti MPT Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije Sat razrednika:ice
Preporučeni razredi	7. i 8. razred osnovne škole, 1. i 2. razred srednje škole
Trajanje	Jedan i dva školska sata (45' ili 90') – nastavnik:ca prilagođava rad u grupama ovisno o mogućnostima
Potrebni materijali	Zvučnici, računalo, ploča, projektor ili tableti, A3 i A4 papiri, flomasteri/markeri u bojama
Preporuke	Pojedini dijelovi teksta u Dodatku ovoj pripremi mogli bi za mlađi uzrast biti teže razumljivi (poput „kulture hegemonizacije“). Svakako proučite tekst i prema potrebi dodatno prilagodite.
Napomene	Pokušajte biti što manje sugestivni dok učenice:i rade u skupinama, posebice kad međusobno razmjenjuju ideje ili u završnom dijelu.
Tijek aktivnosti	<p>Na samome početku podijelite učenice:ke u skupine od 4 do 5 po skupini.</p> <p>Zatim sam nastavni sat započnite poticanjem rasprave s nekoliko sljedećih pitanja:</p> <p><i>Koliko sati dnevno gledate televiziju ili neke od internetskih poslužitelja filmova i serija (npr. Netflix, Amazon prime i dr.)?</i></p> <p><i>Koje sve sadržaje možemo vidjeti na televiziji ili na internetskim poslužiteljima?</i></p> <p><i>Kako se osjećate kad gledate televiziju?</i></p> <p><i>Znate li tko radi/izrađuje sadržaj koji gledate?</i></p> <p>Nakon kratke rasprave, zapišite na ploču riječ TELEVIZIJSKI SADRŽAJ. Dajte učenicima:ama uputu neka svatko u 5 minuta za sebe napiše sve što zna ili ju/ga asocira na TELEVIZIJSKI SADRŽAJ.</p> <p>U sljedećem koraku neka učenice:e u 5 do 7 minuta u skupini razmijene ideje i na zajednički papir zapišu sve svoje ideje. Zatim pozovite po jednog predstavnika:icu svake skupine da kažu što su zapisali, da aktivno slušaju jedni druge te da ne ponavljaju što su prethodne skupine već istaknule. Sve što se govore, zapisujte na ploču.</p> <p>Po završetku zapisivanja ideja na ploču, pogledajte film „Televiziran“ te ukratko porazgovarajte o dojmovima.</p>

FILM TELEVIZIRAN: <https://www.youtube.com/watch?v=gh9J77deOyl>

Zatim im podijelite tekst iz Dodataka (ili tekst koji ste sami pripremili) i dajte im uputu da prilikom čitanja sljedećim znakovima označe rečenice ili dijelove teksta:

- ✓ informacija potvrđuje što sam znao:la
- + informacija koju sam susreo:la je nova za mene
- informacija proturječi ili se razlikuje od onoga što sam mislio:la da znam
- ? informacija me zbunjuje ili želim znati više

Po završetku čitanja, vratite se na zapisane pojmove na ploči i vidite koje su sličnosti i razlike u tome što ste zapisali početkom sata, ispravite netočno i dopišite nekoliko novih znanja. Uputite ih da dijelove teksta koje su označili „?“ istraže kod kuće te možete razgovarati na drugom satu o novim informacijama.

Za završetak nastavnog sata neka učenice:i u postojećim skupinama kategoriziraju, to jest napišu/nacrtaju/kreativno izraze što su sve naučili i vidjeli na satu. Ako imate vremena neka iz svake skupine netko predstavi što su naučili i zaključili te postavite papire na vidljivo mjesto da međusobno mogu vidjeti radove.

Dodatak

- ✓ informacija potvrđuje što sam znao:la
- + informacija koju sam susreo:la je nova za mene
- informacija proturječi ili se razlikuje od onoga što sam mislio:la da znam
- ? informacija me zbunjuje ili želim znati više

Televizija u svakodnevnom životu

Svake večeri milijuni ljudi diljem svijeta sjede ispred svojih TV prijemnika. Za mnoge od nas televizija je postala glavni izvor zabave. Većina djece, kada dođu iz škole, počnu gledati TV. Kad je odrasla osoba umorna nakon posla, TV može smatrati najboljim načinom za opuštanje. Daljinski upravljač je najvažnija stvar u mnogim kućanstvima i obiteljima. Mnogi od nas televiziju smatraju ulazom u svijet fantazije. Bilo bi vrlo teško zamisliti život u suvremenom svijetu bez TV-a. Televizijski kritičari tvrde da nam televizija oduzima previše slobodnog vremena pa nam nedostaje vremena za druge aktivnosti poput obiteljskih razgovora, čitanja, tjelovježbe itd. Neki ljudi čak smatraju televizor svojim prijateljem.

Televizor je izumljen 1926. godine. Nakon kratkog vremena postao je vrlo popularan. U početku je bio prilično skup i samo su si ga rijetki ljudi mogli priuštiti. Međutim, ubrzo je televizor bio prisutan u većini kućanstava u cijelom svijetu. Kako je popularnost televizije naglo rasla, morale su se pojaviti mnoge TV postaje, emisije, filmovi. Danas postoje tisuće, ako ne i milijuni postaja. Zahvaljujući tehnološkom napretku, većina postaja dostupna je ljudima iz svih dijelova svijeta. Televizija je postala vrlo važan i utjecajan dio kulture.

Većina ljudi gleda TV svaki dan. Gledamo vijesti iz cijelog svijeta, imamo svoje omiljene serijske filmove, *talk showove* i druge programe. TV nam omogućuje da upoznamo ljude iz svih dijelova svijeta. Informirani smo kako različiti ljudi žive, kako se oblače i kakve su im navike. Televizija ima važnu ulogu u stvaranju novih trendova. Zbog toga želimo slijediti primjere drugih ljudi. Štoviše, reklame potiču ljude da žele kupiti određene proizvode. Čak i ako ih izbjegavamo gledati, stalno smo pod njihovim utjecajem. Također nam pokazuje svijet koji nije stvaran. Televizija nas često potiče da mislimo da je svijet nasilniji nego što uistinu jest. Preko TV-a sagledavamo glamurozan život ljudi i vjerujemo da je njima bolje

	<p>nego nama.</p> <p>Isto tako, televizija doprinosi našem obrazovanju i znanju. Dokumentarni i informativni programi daju nam uvid u prirodu, okoliš i politička zbivanja. Televizija ima i veliki utjecaj na politiku. U izbornim godinama rasprave, govori i vijesti o kampanji kandidata emitiraju se gotovo svaki dan. Političke stranke kupuju TV vrijeme kako bi predstavile svoje stavove i donijele ideje publici.</p> <p>S druge strane, sport privlači najveću publiku na televiziji. TV postaje plaćaju ogromne količine novca za prijenos velikih sportskih događaja, poput profesionalne košarke, nogometa i rukometa. Zbog televizije neki su sportovi stekli popularnost i njima se bavi sve više ljudi.</p> <p>Glavni je razlog popularnosti televizije to što nam omogućuje da neko vrijeme zaboravimo na stvarni svijet. Na nekoliko minuta postajemo dio neke druge stvarnosti. Gledamo živote drugih ljudi. Smijemo se s njima i plaćemo, kad im se nešto loše dogodi. Čini se da su nam likovi iz filmova i programa vrlo bliski.</p> <p>Međutim, televizija ima mnogo nedostataka. Gledajući previše nasilnih filmova i serija, djeca i mladi mogu pomisliti da je normalno da počinite zločin bez kazne. U filmovima ubojice mogu odletjeti i nikada ne biti uhvaćeni. Mnogi pljačkaši banaka žive sretne živote nakon što su opljačkali mnogo novca. Ratovi i drugi oružani sukobi jedna su od stvari koje se događaju svakodnevno i čine se normalnima. Također se čini da je vrlo teško ubiti osobu. Mnogi heroji prežive, čak i ako su upucani iz pištolja. TV stvara vrlo krivu sliku svijeta i ljudi.</p> <p>No, televizija je dijelom zaslužna i za kulturnu homogenizaciju svijeta . Razne svjetske kulture, pa tako i hrvatska, su pod jakim utjecajem američke kulture. Ljudi su postali sličniji jedni drugima. Nosimo istu odjeću kao ljudi u SAD-u i Japanu. Oslanjamo se na TV, vjerujemo u sve što se tamo kaže. Vijesti se montiraju i najavljuju tako da ostave određeni dojam na gledatelja.</p> <p>Moramo zapamtiti da je televizija vrlo moćan medij, a sav medijski proizvod koji svakodnevno gledamo i upijamo jest rezultat nečije odluke, a u konačnici i nečija zarada. Televizija utječe na naš život. Daje nam puno informacija, ali u isto vrijeme pokazuje raznolik i katkad nekvalitetan sadržaj. Važno je zapamtiti da tumačenje medijskog sadržaja uvijek počiva na temeljima našeg vlastitog iskustva. Svi bismo trebali svakodnevno promišljati i donositi svjesne odluke o tome što gledati, a što ne.</p>
Izvori	<p>1. Bryk: How does television influence our lives? Dostupno na: https://www.bryk.pl/wypracowania/jezyki/angielski/22857-how-does-television-influence-our-lives.html (28. 9. 2022.)</p> <p>2. English Online: Effects of Television Dostupno na: https://www.english-online.at/media/television/effects-of-television-on-society.htm (28. 9. 2022.)</p>

<h2 style="margin: 0;">NASILJE NIJE KUL (tema: VRŠNJAČKO NASILJE)</h2>	
Film	Moj heroj, OŠ Tomaša Goričanca, Mala Subotica, 2'16"
Cilj	Ukazati na različite oblike nasilja i na načine na koje nasilje može utjecati na žrtvu. Podići svijest učenika:ica o vlastitoj odgovornosti u ponašanju prema drugima te ih uputiti na relevantne adrese za traženje pomoći.
Ishodi	Učenik:ca: <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje različite oblike nasilja; • raspravlja o posljedicama nasilja na žrtvu; • osvještava se o vlastitoj odgovornosti za ponašanje (ne činjenje nasilja, podrška i zaštita žrtve, prevencija); • osvještava se na mogućnost traženja pomoći; • upućuje se na relevantne adrese za traženje pomoći.
Korelacije	MPT Građanski odgoj i obrazovanje MPT Osobni i socijalni razvoj Priroda i društvo (Svjetski dan mentalnog zdravlja, 10. listopada) Sat razrednika:ce
Preporučeni razredi	6. – 8. razred
Trajanje	45' do 60'
Potrebni materijali	Računalo, pristup internetu, zvučnici, <i>post-it</i> papirići raznih boja (4 boje), papir A4 formata, flomasteri i/ili markeri, flipchart i/ili papiri većeg formata, pik traka i/ili magneti za nalijepiti na ploču
Preporuke	Učitelj:ica tijekom zaključka može podijeliti i relevantne adrese nekih od relevantnih organizacija/ustanova za podršku žrtvama nasilja i sukladno tome s problemima mentalnog zdravlja. Npr. Hrabri telefon, Plavi telefon, https://www.hziz.hr/savjetovaliste-za-mentalno-zdravlje/ ; https://www.czm.hr/ ; https://www.psiholoskapomoc.hr/ ; https://www.kakosi.hr/ ; https://sites.google.com/a/zivotnalinija.hr/sos-telefon-za-suicidalne-osobe/ Isto može stajati i na vidljivom mjestu u razredu.
Napomene	Ovu je pripremu preporučljivo koristiti kao uvod ili razradu i produbljivanje složene teme vršnjačkog nasilja. Također je preporučljivo najveći naglasak staviti na ulogu svih članova neke skupine (razreda) u zaštiti žrtve ili reagiranju na nasilje unutar i izvan skupine. Ako znate ili tijekom sata saznate za slučajeve nasilja u razredu i/ili školi, svakako ispitajte situaciju, zaustavite nasilje, te dalje radite na uspostavljanju pozitivne razredne atmosfere.
Tijek aktivnosti	Organizirajte učionicu na način da rasporedite 4 radna stola u prostoru, na svakom stolu pripremite <i>flipchart</i> papire (ili papire velikog formata) i markere (flomastere). Pri ulazu u učionicu podijelite učenike:ice u skupine oko stolova koristeći neki kreativni način (npr. Pri ulasku u učionicu podijelite im <i>post-it</i> papiriće s oznakom 'jabuka, banana, kruška, mango', ujednačite broj učenika:ica u grupi). Najavite učenicima:cama kako će sada gledati animirani film, a potom na <i>flipchart</i> papir zapisivati odgovore na pitanje za svoj skupinu. Prikažite film, a potom svakoj skupini dodajte njihovo pitanje na papiru A4 formata. FILM MOJ HEROJ: https://www.youtube.com/watch?v=ctPEhK2Vimw

	<p>Skupina 1: Koje vrste nasilja ste vidjeli:e u filmu? Skupina 2: Koje emocije dječak doživljava? (Kako se osjeća?) Skupina 3: Kako se ponašaju djeca iz dječakove okoline? (Koje uloge imaju?) Skupina 4: Kako bismo mogli pružiti podršku dječaku?</p> <p>Nakon zapisivanja odgovora na <i>flipchart</i> papir, svaka skupina predstavlja svoje odgovore razredu te ostali:e učenici:ice dodaju svoje odgovore, učitelj:ica ih zapisuje i pritom strukturira razgovor.</p> <p>Nakon izlaganja potaknite razgovor dodatnim pitanjima: <i>Jeste li se susreli s oblicima nasilja iz filma? S kojim sve vrstama nasilja ste se susreli do sad? Što možete učiniti kad se susretnete s nasiljem? Jeste li se kad našli u ulozi žrtve ili počinitelja:ice nasilja? Kako reagirate u situaciji kad je netko žrtva nasilja? Kako biste (još) mogli:e reagirati? Tražite li pomoć? Zna li gdje i kako potražiti pomoć?</i></p> <p>U idućem koraku kroz strukturirani razgovor predstavite ključne pojmove: vrste nasilja; ciklus nasilja; utjecaj stresa na tijelo – fizička reakcija; odgovornost pojedinca. Možete pripremiti i kratke tekstove koje ćete podijeliti učenicima:ama kao informativni materijal. U tome vam može pomoći predloženi izvor (Program E – str. 83. i 84.) ili koja druga publikacija o (vršnjačkom)nasilju.</p> <p>Dodatno, možete pripremiti i adrese i kontakte organizacija i ustanova u vašoj blizini koje nude pomoć žrtvama nasilja koje ćete podijeliti učenicima:ama i/ili izvjesiti na vidljivo mjesto..</p>
Izvori	<p>Mehmedović Feđa (2022.) "Program E - Sveobuhvatni pristupi u prevenciji rodno zasnovanog nasilja i promocije zdravih životnih stilova kroz razvoj životnih vještina đaka u osnovnim školama - Knjiga aktivnosti", CARE International Balkans. https://youngmeninitiative.net/wp-content/uploads/2022/06/ProgramE-web-hr.pdf</p>